

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetről letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-Áp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberében kezdtem el egy algéri sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell ÁjtszÁjmolni metrikus mértÁkre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalások fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozÁsa ÁrdekÁben, megtartva az evezÁ hasznÁjat lehetÁsÁgÁt, Ás hasznÁjltÁjk a XIX szd. kÁzepÁi. Ájtvette a spanyol Ás a francia haditengerÁszet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elÁfordult. Az Áp-tÁsÁ szokÁjsos lamellÁjs ÁsszerakÁs mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papÁ-rbÁl kivÁjgtam Ás az alaplemeze tapÁtaragasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁjgÁst biztosít, mint a szokÁjsos karbon papÁ-ros ÁjtmÁjsolÁjs. ÁrdekessÁgÁp elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozÁjsÁ szÁjmÁ-tÁgÁpet hasznÁltam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁjgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb eljÁrÁs mind a fÁloldal karbon papiros ÁjtmÁjsolÁjsa. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs utÁjn egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnÁl is el kell talÁjni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁjltozzon. Mivel a bordarajz a palÁjnközött méreteket adja meg ebből a palÁjnk vastagsÁgÁt - nÁjlam 1mm - le kellett venni. A lamellÁjk kivÁjgÁsa utÁjn a papÁ-rt lemosÁjssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁjzÁjt ÁsszeÁjltÁttam, Ás a gÁrbÁlleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁjni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁt, ahol a vÁ-zvonal hajÁjsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁjssal dolgozzunk, kÁlÁjben a palÁjnkna nem lesz megfelelő a felfekvÁse.

Az Áp-tÁsÁ korai fÁjzÁjrál nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gÁp, ezÁrt csak szÁbeli beszÁjmolÁst. A gerinclemezt kiszabÁjÁj a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁjsra. Ezután kÁvetkezett a fedÁlzet palÁjnközÁjsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordÁjk elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁjra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezett vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁjgtam, a bordÁjk helyén kis bevÁjgÁsokat alkalmaztam. A bordÁjkat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. Ezután a kÁtoldali ÁjgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. HasonlÁan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbál ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordÁjkat Á gerinclemezt kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁjn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁjlt padlÁbÁl kÁszÁ-tettem, tÁkÁletesen bevÁjlt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁj kÁjnyebb Ás a palÁjnközÁjs utÁjn semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezett irodabÁtorokbÁl szÁjrmazik, valamikor még fÁjbÁl gyÁjrtott azokat. Marjai is ezt ajÁjnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell nÁhÁjny alapgÁp, amit máj bemutattam egy korÁbbi cikkben. A bordÁjzatra egy rÁteg palÁjnk kerÁl, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm szÁles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szÁlesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁjs a kÁvetkezÁ, a máretre vÁjgott palÁjnkot vÁ-zbe Ájztattam, Ágy nagyon kÁjnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordÁjkat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hámsÁkletekre beÁjltÁ-tott vasalÁval a helyén szÁjrtÁttam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁlre, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁ-ti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁjni, hogy a bordÁjk kÁjt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁjnk akkor belapulhat. A szÁgeztÁs ennÁl a méretarájnyÁj megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgefj a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Â

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább kövekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rész}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatjáról is beszámoló cikket fogok megjelentetni a lapombajain. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány távlati kép:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne ártak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy örökem, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jött be. A festés után, a festett és natúr részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznak se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁs fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁst mÁr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° IÁ'Ások alÁ jÁn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁjni, kell valami vÁltozatossÁig a munkÁjban.

Áopp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogylasz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁr is lesz mÁr, mire a kÁvetkezdÁ' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁsmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítéséről szól. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerős, vagy készen megvárja, vagy valahogy megkésze vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomintéssel. Köt probléma adódott, az alom felhúléte túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az intécsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűzőt, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is össze lehet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra ragasztott műanyagcsigás kőp, aminek fejébe egy levigott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigás egy L alakúra állítottam a lapba szűllyesztett jütök villanymotor tengelye. Egy készmasztás lemez kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett ragasztva az egysz pillanatszerűtákkal. Megelőző vastagságú fa rődből levigtam az alapanyagot, a köt végébe szűkséges vastagságú főrészel befűtöt egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére hűztam és már indult is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigás egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész részel kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát árttam és egy vökony rődből levigott csapot vertem bele. Most már csak a bronz szálakra akril festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan látványos mint a fém, de ha jól megválasztott fémbe az esztergályozott ügyös sem éppen teljes mérsolata a korabeli lávegeknek. Itt mindenféleképp a precizitás lenne a jés, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyőtalpak elkészítéséhez az itt látható fém sablont készíttettem. Ezt egy megfelelő vastagságú rőrel elkészítettem, egy krokodil csipesszel ragasztottam, a szabad végénél satuba szorítottam, a hozzájárhat rőszeken lombfűrősszel körbe vigtam, aztán tés reszelével kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befogtam és megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csúvekhez hasonlóan mődon esztergályoztam, az összeragasztás meg előlabb sebb nehézséget nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítéséről sem. Aztán pácolás, és a csúvek felhúléte a lafettára. Itt a szűgnek elő kell írni, mert előlabbben beverhetetlen, vagy mindent szőtrepsz. Hogy miért nem festetem párosra az ügyőtalpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalászhajás, ráadásul berber, és nem valószínű, hogy mindenben készvettök az európai szokásokat.

Az ügyök felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak készve és nem rendelkeztek vontató készletekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan tárták? Nos a korláton áthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy tközet hevőben. Azért volt mindez így, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyőablak sem.

Végül a hűny kőp a hajásról, melyen már rajta van a tártor vőza, és a taffelőp-tőny oldaldőse is. Ez főkifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dőst vökony rőzdről hajlítottam és aranyfestéssel ellátva, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: hajómester

 

{mospagebreak title=4.r sz} 

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t lfon sr l, a haj ra való felszerelésről t jje koztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

 

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlájzat is bizonyára hasonlós volt.

Â

A vitorlájzat szánéhoz a rozsdavérás szánt viltasztottam, ami Mediterráneumban elgg elterjedt volt, ahogy az tál korabeli festményen is látható. A kalászok fllttbb kedvelték ezt a balás szint, ami már a ltványival felmeteltett. Kász-táshoz legjobb a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a sznben nem volt, ezért át kellett vásrolnom, de a felhasználás eltt jáss vászonban alaposan kifáztam, ami csökkentette a merevséget. Az alábbiakban tatvitorla elkész-tését láthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról májsolatot kász-tettem egy papárlapra. Erre rárajzoltam a beszegésre szánt kászeri felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságát félg, a vastagabb anyagnál tbbet, a konyabbnál kevesebbet kell. A vitorlacsák-kok varási vonalait is ábrájtoltam, ami megkényti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

Â vásznat kemény-tás vászbe ájtattam, majd finoman kivasaltam. Ettl a vászon merev lesz, ami megkényti és pontosabb teszi a szabást. A szabásmintát a vászonra helyezve, nchány ponton ragasztó szalaggal a vászonhoz rágzá-tve, puha, 2B-s, tompa hegyű ceruzával és egy vonalzóval elgezttem a kárrberajzást. A szabásmintát az anyagra levéve, a hiányzó részeket kiegészítettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szívesi vonalai megfelelően essenek. Ezt félátsen a hájromszög alakú vitorlájknál lehet elszáni.

A kávetkezé lópásben varásgáppel vágigvarrtam a vitorlacsák-kokat imitási vonalat, majd jáss les ollával kárrbevettem a rajzot. A vitorla hosszabb oldalánál pontosan a szabási vonal mentén, a tbbi részen kb. olyan 2 cm ráhagyással. Ez azért kell, nehogy a kásábbiek során kellemetlen meglepetésben legyen résznk azáltal, hogy nem lesz elegendő anyag. A felhajtás, a varás során az anyag házódik. Az utolsó oldal beszegésnél nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszegés után a szabásmintával ellenárizzá, és ha kell, a rajzot módosítjuk. A sablonról természetesen a már beszegett oldal ráhajtási félátt levájtjuk.

Â

Â

Â

Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a csatlóval felereltem rá a kábelre és a rősztet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vezettem, mert a végtől az első felhajtás visszaegyenesezik. Ha ¼gyesek voltunk, a vitorla szegélye tükörkéletes egyenest fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igaztani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jó, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet mászkálni is. A behajtandó félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a végső nem vizezzék. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a cső lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtást véglegesre vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk átvatosak, a szőlőszőlőket magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vastagon cső-kot oldalán 3-3 mm-t felhajtottam kábelre, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jó kimostam, az átvatosan kivasaltam. Ez az átvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak a helyére kerül, nem hűtjük, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelrel is el kell látni. Ezek a szegélykötő cső-k a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végül egy csepp ragasztással a kábelre tettem a vitorlához. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontosan varrni, azaz ha a kész vitorlák a munkát bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt békka rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra a munkát. Az első cső felvételre a rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtam.

A kátfeszítésszerű munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfeszítés a tervrajz alapján készíthető.

A kátfeszítést Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítettétől, de jóval másképp.

Á
Á

Á

A kátfeszítések anyaga Anchor nevű horgoláscső. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 µm-as vastagságban. Az ettől vastagabb kátfeszítéseket persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok máret hozható ki, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állókátfeszítéshez barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfeszítéssel beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szélére tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen csőrnél. Lazán átkátfeszíttem, aztán festettem, szárítottam, majd egy papárhengerre csavartam. A futókátfeszítés festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfázó 2 db teafiltert, 2 kávéskanál kávéot és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávát készítek. A fonalat egyszerűen átházom az oldaton, papárhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfeszítést készítem.

Egy jó tanács. A kátfeszítést mindig a sodrás előtt fessük meg.

Kátfeszítés a hajók kátfeszítéséről és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejezési rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi építési részt most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László